

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/45/2020
Identifikačné číslo spisu:	1116209500
Dátum vydania rozhodnutia:	30.06.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1116209500.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Bc. Ing. B. W., bývajúceho v Z., K. XX, zastúpeného Advokátskou kanceláriou ŠČURY, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Za kasárňou 1, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ján Ščury, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Račianska 71, Bratislava, o náhradu škody spôsobenú nesprávnym úradným postupom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 18C/53/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. novembra 2018 sp. zn. 3Co/149/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) rozsudkom z 15. júna 2017 š.k. 18C/53/2016-71 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal náhrady škody 2.000 € a náhrady nemajetkovej ujmy 5.000 € s príslušenstvom, ktorá mu mala byť spôsobená nesprávnym úradným postupom Ústavného súdu SR. Žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 29. novembra 2018 sp. zn. 3Co/149/2018 prvostupňový rozsudok potvrdil a žalovanej nepriznal náhradu odvolacích trov.

2.1. Pri skúmaní, či žalobcovi vznikla škoda, resp. nemajetková ujma, bolo podľa názoru odvolacieho súdu možné posudzovať jedine to, či bolo rozhodnutie ústavného súdu zrušené, či zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Zhodne so súdom prvej inštancie odvolací súd k tomuto uviedol, že rozhodnutie ústavného súdu nie je možné napadnúť opravným prostriedkom, riadnym alebo mimoriadnym, nie je možné podľa zákona použiť ani iný prostriedok, na základe ktorého by sa dosiahla zmena rozhodnutia, a preto v súvislosti s jeho rozhodovacou činnosťou neprichádza do úvahy náhrada

škody spôsobená nezákonným rozhodnutím podľa zákona č. 514/2003 Z.z. (nemôže byť naplnený predpoklad nezákonného rozhodnutia v zmysle § 6 ods. 1 tohto zákona).

2.2. Odvolací súd tak isto nenašiel súvislosť medzi výkonom verejnej moci ústavným súdom a informáciami zverejnenými na jeho web stránke a preto sa námietkami žalobcu v tomto smere ďalej nezaoberal (pri poskytovaní informácií na web stránke ústavného súdu nejde o rozhodovanie, či úradný postup v konaní o právach žalobcu).

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzuje z § 420 písm. f/ CSP. Namietal, že prvostupňový súd nepostupoval v súlade s ustanovením § 181 ods. 2 CSP, keď neuviedol svoje predbežné právne posúdenie veci, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, či nesporné. V dôsledku uvedených vád nemal žalobca možnosť uplatniť prostriedky procesného útoku. Na uvedené vady mal v zmysle § 380 ods. 2 CSP prihladiť odvolací súd, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch explicitne uvedené. Nesúhlasil ani s právnym posúdením veci nižšími súdmi, keďže podľa jeho názoru bol v hre aj nesprávny úradný postup ústavného súdu tým, že nezabezpečil dostatočné poučenie sťažovateľov o podávaní elektronických podaní. Navrhol zrušiť obe rozhodnutia nižších súdov a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu dovolacích trov.

4. Žalovaná sa k dovolaniu žalobcu nevyjadřila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej „CSP“) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch:

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu zmätočnosti uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

10. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj

rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

11. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a máriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

12. Pokiaľ dovolateľ (kvalifikovane zastúpený advokátom, pozn.) považoval za procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP nesprávny právny záver súdov nižších inštancií, keďže podľa jeho názoru bol v hre aj nesprávny úradný postup ústavného súdu tým, že nezabezpečil dostatočné poučenie sťažovateľov o podávaní elektronických podaní (bod 3), dovolací súd uvádza, že už podľa predchádzajúcej úpravy občianskeho súdneho konania dospel najvyšší súd k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a tiež sp. zn. 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Podľa právneho názoru najvyššieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Na tom, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá žalobcom tvrdenú vadu zmätočnosti (§ 420 CSP), zotrval aj judikát R 24/2017 a tiež viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (por. sp. zn. 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018).

13. V ďalšej časti dovolania žalobca namietal absenciu vyslovenia predbežného právneho názoru prvostupňovým súdom (§ 181 ods. 2 CSP), čo mu znemožnilo uplatniť prostriedky procesného útoku. V tejto súvislosti tiež uviedol, že odvolací súd mal na uvedené vady v zmysle § 380 ods. 2 CSP prihliadnuť, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch explicitne uvedené. (bod 3).

14. Podľa § 181 ods. 2 CSP po úkonoch podľa odseku 1 súd určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná a uvedie tiež svoje predbežné právne posúdenie veci, čo neplatí, ak tak už postupoval pri predbežnom prejednaní sporu.

14.1. Podľa § 470 ods. 1 a 2 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti (ods. 1). Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentrácii konania, ak by boli v neprospech strany (ods. 2).

14.2. Podľa § 118 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“, účinného od 15. októbra 2008, pozn.) po vykonaní úkonov podľa odseku 1 (najmä prednese žaloby a vyjadrenia k nej) sudca podľa doterajších výsledkov konania uvedie, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné a ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli.

15. Prijatím Civilného sporového poriadku (účinného od 1. júla 2016) v záujme najmä zrýchlenia konania a zabráneniu prekvapivých súdnych rozhodnutí bol zavedený nový inštitút predbežného prejednávania sporu, v rámci ktorého súd zistí splnenie procesných podmienok, prípadne prijme opatrenia na odstránenie nedostatkov a pokúsi sa o zmier. Ak sa spor nepodarí vyriešiť zmierom, súd uloží stranám povinnosti súvisiace s prípravou pojednávania, určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné a

ktoré sú nesporné a ktoré dôkazy vykoná a ktoré nevykoná. Zároveň uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci a uvedie predpokladaný termín pojednávania.

16. V danej veci bol však návrh žalobcu o náhradu škody na prvostupňový súd doručený 2. mája 2016, t. j. za účinnosti predchádzajúcej procesnej úpravy (OSP) a v rámci predbežného prejednávania sporu platil režim § 118 ods. 2 OSP (pozri bod 14.1. a 14.2.), ktorý režim procesnej úpravy bol úspornejší; najmä neobsahoval povinnosť súdu uviesť predbežné právne posúdenie veci.

17. Najvyšší súd z obsahu súdneho spisu zistil, že prvostupňový súd uznesením zo 7. septembra 2016 (č.l. 54 spisu) riadne doručeným 14. septembra 2016 vyzval žalobcu, aby sa písomne vyjadril k vyjadreniu žalovanej, ktorá so žalobou nesúhlasila, uviedol ďalšie skutočnosti a označil dôkazy na preukázanie svojich tvrdení s tým, že na neskôr predložené a označené skutočnosti a dôkazy súd nemusí prihliadať (§ 153 v spojení s § 149 a § 154 CSP). Následne na pojednávaní konanom dňa 15. júna 2017 (č.l. 59 a nasl. spisu) po vypočutí sporových strán prvostupňový súd položkovito oboznámil obsah spisu, dal možnosť vyjadriť sa sporovým stranám v rámci záverečných rečí a procesným uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené (§ 180 CSP). Na to vyhlásil rozsudok vo veci samej.

18. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, aj s ohľadom na existenciu predchádzajúcej procesnej úpravy (§ 118 ods. 2 OSP), neobstojí preto dovolacia námietka žalobcu, že účastníci neboli oboznámení s predbežným právnym názorom súdu. V okolnostiach posudzovanej veci súd v zmysle procesnej úpravy uvedenej v § 470 ods. 2 CSP (bod 14.1.) postupoval podľa § 118 ods. 2 OSP a nie podľa § 181 ods. 2 CSP, a teda nebolo povinnosťou prvostupňového súdu uviesť jeho predbežné právne posúdenie veci. Uvedený záver o nedôvodnosti tejto námietky platí o to viac, ak uvedenú okolnosť žalobca nenamietal v rámci podaného odvolania (princíp subsidiarity), ktorú skutočnosť zistil najvyšší súd z obsahu podaného odvolania (č. l. 85 a nasl. spisu).

19. Najvyšší súd rovnako už uviedol, že cieľom ustanovenia § 181 ods. 2 CSP je zamerať procesnú aktivitu strán na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, teda viesť strany už počas konania k tomu, aby dokázali predvídať rozhodnutie súdu. Okrem toho je jeho cieľom zrýchliť a zjednodušiť konanie tak, aby sa nevykonávali zbytočné dôkazy, ktoré súd nepovažuje za dôležité a nevenovala sa pozornosť bezdôvodným skutkovým tvrdeniam, ktoré sú podľa názoru súdu buď nesporné alebo právne bezvýznamné. Porušenie uvedeného ustanovenia však nelimituje stranu sporu pri realizácii jej procesných práv (7Cdo/111/2020, 1Obdo/92/2018, 2Obdo/56/2020). V uznesení sp. zn. 4Cdo/167/2012 z 28. mája 2013 najvyšší súd uviedol, že striktné nedodržanie postupu podľa § 118 ods. 2 OSP zo strany súdu (spočívajúce v neuvedení, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné a ktoré zostali sporné) možno hodnotiť len ako tzv. inú vadu konania, ktorá sama osebe nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ OSP (teraz § 420 písm. f/ CSP). Z judikatúry ÚS SR (sp. zn. IV. ÚS 16/2012) vyplýva, že súd až v samotnom rozhodnutí vo veci, a nie v rámci postupu podľa ustanovenia § 118 ods. 2 OSP (predchádzajúca procesná úprava), vyjadrí svoj definitívny právny názor týkajúci sa konkrétnej prejednávanej veci. Podobne ústavný súd vo veci sp. zn. II. ÚS 366/2018 odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, keď ani v ďalej uvedenom právnom závere Krajského súdu v Prešove nezistil porušenie namietaných práv. „Je pravdou, že prvoinštančný súd nepostupoval podľa § 181 ods. 2 CSP. Prvoinštančný súd neuviedol stranám sporu počas konania ... ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré súd považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré nevykoná a taktiež neuviedol svoje predbežné právne posúdenie veci. Opomenutie aplikácie § 181 ods. 2 CSP vydaním rozhodnutia vo veci samej sa konvaliduje. V rozhodnutí o veci samej prvoinštančný súd svoje názory oznámil a tým zhojil tento procesný nedostatok a prípadné odňatie práva na spravodlivý súdny proces stranám sporu. Preto tento dôvod odvolací súd nepovažuje za dôvod, pre ktorý by bolo potrebné napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie" (rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17Co/7/2017 z 23. januára 2018).

20. So zreteľom na vyššie uvedené najvyšší súd uzatvára, že žalobca namieta porušenie § 420 písm. f/ CSP neoprávnene, preto jeho dovolanie ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

21. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.